

33738 - اشتباهاتی که برخی از اشخاص در حال احرام مرتکب می‌شوند

سوال

ما به وسیله‌ی هواپیما به جده می‌آییم. آیا جایز است که احرام حج را تا هنگام رسیدن به جده به تاخیر بیندازیم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

شیخ محمد صالح العثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

از جمله اشتباهاتی که برخی از حاجیان در حال احرام مرتکب می‌شوند:

مورد اول:

ترک احرام از میقات. برخی از حجاج به ویژه آن‌هایی که از راه هوایی می‌آیند تا هنگام رسیدن به جده احرام نمی‌کنند، حال آنکه از روی جده عبور می‌کنند و رسول الله - صلی الله علیه وسلم - میقات‌ها را برای اهل آن مشخص نموده و فرموده است: **این‌ها برای [اهل] آن‌ها و کسانی است که اهل آن نیستند ولی از آنجا می‌گذرند** به روایت بخاری (۱۵۲۴) و مسلم (۱۱۸۱).

و در صحیح بخاری از عمر بن الخطاب - رضی الله عنه - روایت شده که وقتی اهل عراق به وی شکایت آوردند که **قرن المنازل** یعنی میقاتی که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - برای اهل نجد قرار داده از آنان دور است و در مسیرشان نیست، فرمود: **ببینید کدام یک [از میقات‌ها] در محاذات مسیر شما قرار دارد** به روایت بخاری (۱۵۳۱) و این روایت دال بر این است که قرار گرفتن در مسیر یا محاذات میقات مانند گذشتن از آن است، و کسی که سوار بر هواپیما از محاذات میقات می‌گذرد مانند کسی است که پیاده یا سواره از آن عبور کرده است و باید هنگام قرار گرفتن بر محاذات آن احرام کند و بنابراین جایز نیست از میقات عبور کند و پس از فرود آمدن در جده احرام نماید.

راه تصحیح این اشتباه به این صورت است که انسان در خانه‌ی خود یا فرودگاه غسل کند، سپس در هواپیما آماده شود و لباس احرام بپوشد و لباس عادی را از تن در بیاورد و هنگامی که در محاذات میقات قرار گرفت نیت احرام نماید و بر حسب نیت خود یعنی عمره یا حج لبیک بگوید. تاخیر احرام تا جده جایز نیست و اگر چنین کند مرتکب اشتباه شده و بر اساس رای جمهور علما باید به عنوان فدیة در مکه قربانی کند و میان فقرا توزیع نماید؛ زیرا وی یکی از واجبات را ترک

کرده است.

مورد دوم:

بعضی از مردم گمان می‌کنند باید حتماً با **نعلین** احرام کنند و اگر در هنگام احرام نعلین نداشته باشند پوشیدن پا جایز نیست، حال آنکه این اشتباه است زیرا پوشیدن نعلین در هنگام احرام نه واجب است و نه شرط، بلکه احرام بدون نعلین نیز منعقد می‌شود، و اشکال ندارد کسی که بدون نعلین احرام کرده بعداً آن را به پا کند. یعنی می‌تواند بعداً چنین کند هرچند با آن احرام نکرده باشد و کارش اشکالی ندارد.

مورد سوم:

برخی به اشتباه فکر می‌کنند باید در طول مدت احرام لباس احرام خود را عوض نکنند و تا پایان با همان لباس باشند، و این اشتباه است، زیرا شخص مُحرم اجازه دارد با سبب یا بدون سبب لباس احرامش را با هر لباس دیگری که پوشیدنش در حال احرام جایز است عوض کند.

مردان و زنان در این مورد تفاوتی ندارند و هر کس با لباسی احرام کرد و خواست آن را عوض کند اجازه‌ی این کار را دارد. اما گاه این کار واجب می‌شود، مانند اینکه لباسش نجس شود و جز با در آوردنش نتواند نجاست را برطرف سازد و گاه نیز عوض کردن لباس احرام بهتر است مثلاً اگر لباسش کثیف شده باشد که شایسته است با لباسی تمیز عوضش کند.

و گاه نیز می‌تواند بدون دلیل در صورت دلخواه آن را عوض کند حتی اگر لباسش تغییری نکرده باشد. مسأله‌ی مهم این است که بدانیم این اعتقاد - که باید حتماً با یک لباس احرام کند و عوض کردن آن جایز نیست - درست نمی‌باشد.

مورد چهارم:

برخی از هنگام نیت احرام، **اضطباع** می‌کنند. اضطباع به این صورت است که شخص در حال احرام کتف راست خود را بیرون آورد و هر دو طرف ردا را روی کتف چپش بیندازد. چون بسیاری از حجاج - اگر نگوییم همه آن‌ها - را می‌بینیم که از هنگام احرام تا بیرون آمدن از احرام به این صورت کتف راست خود را بیرون می‌آورند که این اشتباه است، زیرا اضطباع تنها برای طواف قدوم است، نه در هنگام سعی و نه پیش از طواف.

مورد پنجم:

برخی معتقدند که خواندن دو رکعت نماز هنگام احرام واجب است، که این گمانی اشتباه است و خواندن چنین نمازی واجب نیست، و بلکه قول راجح و صحیح‌تر چنانکه شیخ الاسلام ابوالعباس بن تیمیه - رحمه الله - بیان نموده این است که نماز خاصی هنگام احرام سنت نیست زیرا از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - در این باره چیزی وارد نشده است.

بنابراین هرگاه انسان غسل نمود و لباس احرام را پوشید، بدون خواندن نماز نیت احرام می‌کند، اما اگر هنگام نماز بود مانند اینکه وقت یک نماز فرض وارد شده یا نزدیک بود و او قصد داشت تا هنگام خواندن نماز در میقات بماند در این صورت بهتر است پس از نماز احرام کند، اما اینکه بخواهد نماز خاصی در هنگام احرام بخواند، قول راجح این است که احرام نمازی مخصوص ندارد.